Sakari Sampo

Työnjohdon työturvallisuustehtävät, SRV

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Insinööri (AMK)

Rakennustekniikka

Insinöörityö

Tiivistelmä

Tekijä:	Sakari Sampo
Otsikko:	Työnjohdon työturvallisuustehtävät, SRV
Sivumäärä:	24 sivua + 6 liitettä
Aika:	26.2.2025
Tutkinto:	Insinööri (AMK)
Tutkinto-ohjelma:	Rakennustekniikka
Ammatillinen pääaine:	Projektinhallinta
Ohjaajat:	Mika Kuukkanen, vastaava mestari
	Anne Aalto, lehtori

Tämä työ tehtiin yhteistyössä SRV Rakennus Oy:n ja Metropolia Ammattikorkeakoulun kanssa. Työssä tutkittiin työnjohtajan turvallisuustyötä ja pyrittiin selkeyttämään tähän liittyvää ohjeistusta, jotta yksittäinen työnjohtaja pystyy suunnittelemaan työnsä työturvallisesti itseohjautuen.

Työ toteutettiin haastattelemalla SRV:n asiantuntijoita sekä tutustumalla työkaluihin ja ohjelmistoihin. Osa materiaalista perustuu kokemuspohjaiseen oppimiseen aiheesta.

Tässä työssä käydään läpi työnjohtajan tärkeimpiä tehtäviä, taitoja ja työkaluja, jotka liittyvät työturvallisuuteen sekä paneudutaan työkalujen käyttöön ja käyttötilanteisiin.

Lopputuloksena työstä syntyi kirjallinen dokumentti, jossa käydään läpi työnjohtajan turvallisuustehtävät.

Avainsanat: työturvallisuus, työnjohto

Tämän opinnäytetyön alkuperä on tarkastettu Turnitin Originality Check -ohjelmalla.

Abstract

Author:	Sakari Sampo
Title:	Occupational Safety Task's for Construction Site Foremen, SRV
Number of Pages:	24 pages + 6 appendices
Date:	26th February 2025
Degree:	Bachelor of Engineering
Degree Programme:	Civil engineer
Professional Major:	Project manager
Supervisors:	Mika Kuukkanen, Executive project manager Anne Aalto, lecturer

---

This thesis is a collaboration between SRV Rakennus Oy and Metropolia University of Applied Sciences. This work studies occupational safety tasks and focuses on clearing the instructions concerning said matter. The focal point of this work being that a foreman has the tools to plan their work ahead without external aid (if needed.)

This thesis was formed by conducting interviews with experts at SRV. Some of the material was formed via experience gained firsthand in the field.

This paper summarizes the most important tasks and skills of a construction site foreman regarding occupational safety.

The final product of this thesis is a written document that lists and presents key tasks regarding occupational safety at SRV.

Keywords: occupational, safety, construction

Sisällys

Lyhenteet

1 Johdanto 1

2 Tutkimusmenetelmät 2

3 Työturvallisuudesta 3

3.1 Työnjohdon merkitys turvallisuudessa 4
3.2 Valtioneuvoston asetus rakennustyön turvallisuudesta 4

4 SRV:n työnjohtajan työkalut ja menetelmät 5

4.1 Turva (Gurufield) 5
4.2 Congrid työturvallisuuden työkaluna 6
4.2.1 TR- ja MVR-mittaus 6
4.2.2 Uuden mittauksen luominen ja mittaus Congridilla 7
4.3 SRV Verkostorekisteri 7
4.3.1 Viikonlopputyö 7
4.3.2 Sähköinen tuntityökortti 7
4.4 Verkostomobiili 7
4.4.1 Urakoitsijan tai työntekijän tarkastelu Verkostomobiilissa 8

5 Tapausten havainnointi ja raportointi 8

5.1 Uuden havaintotapauksen tekeminen Turvalla 8
5.2 Turvallisuushavainto Turvalla 8
5.3 Läheltä piti/vaaratilanne Turvalla 8
5.4 Turva-vartti 8
5.5 Työtapaturma 9
5.5.1 Työtapaturma, ensiaputapaus (FAC) 9
5.5.2 Työmatkatapaturma 9
5.5.3 Rajoitettu työ 10
5.6 Tapaturma/Läheltä piti -tutkinta 10
5.6.1 Tutkintakokous 10
5.6.2 Tutkinnan päättäminen ja oppien jakaminen 11
5.7 Positiivinen havainto 11

6 Tarkastukset 11

6.1 Turvallisen työn aloitustarkastus 11
6.2 Töiden viime hetken riskiarvio 13
6.3 Myrskytarkastus 14
6.4 Urakoitsijan arviointityökalu 14
6.5 Koneet, välineet ja laitteet 15

7 Työnjohtajan tehtävät 15

8 Johtopäätökset 18

9 Yhteenveto 21

Lähteet 23

Liitteet

Liite 1 – asiantuntijan haastattelu 1

Liite 2 – asiantuntijan haastattelu 2

Liite 3 – asiantuntijan haastattelu 3

Liite 4 – asiantuntijan haastattelu 4

Liite 5 – asiantuntijan haastattelu 5

Liite 6 – *SRV:n salattavaksi määrätty osio (vain työn tilaajan käyttöön)*

Lyhenteet

NFC: Near-field-communication. Teknologia, jolla tunnisteen sisältö voidaan lukea tuomalla lähelle mobiililaitetta.

TRA: Työn riskienarviointi, tapahtuma, jossa määritellään työhön liittyvät terveyteen ja turvallisuuteen liittyvät riskit sekä niiden ennakoivat toimenpiteet. Riskit, ratkaisut ja vastuulliset kirjataan TRA-lomakkeeseen.

1 Johdanto

Tämä opinnäytetyö toteutetaan yhteistyössä SRV:n ja Metropolia Ammattikorkeakoulun kanssa. SRV on suomalainen vuonna 1987 perustettu rakennusalan toimija. SRV:n toimintaympäristö on toimitila-, asunto- ja infrarakentamisen piirissä aina suunnittelu- ja kehitysvaiheista toteuttamiseen asti. SRV on listautunut Helsingin pörssissä vuonna 2007. (SRV Viestintä 2024, 8–9) Työ on toteutettu Mika Kuukkasen (SRV) ja Anne Aallon (Metropolia Ammattikorkeakoulu) ohjauksessa.

Opinnäytetyön tarkoituksena on tuottaa päivitys SRV:n ”Työnjohtajan ja TATE-asiantuntijan käsikirjan” turvallisuustyö-osioon, jonka on tunnistettu olevan liian suppea. Käsikirjan perimmäinen tarkoitus on, että yksittäinen työnjohtaja pystyisi itseohjautuvasti suunnittelemaan urakkakokonaisuuteen liittyvät työnsä työturvallisesti, aina urakan vastaanottamisesta siihen asti, kunnes työnjohtaja päättää urakan tai luovuttaa työkohteen toiselle urakoitsijalle.

Käsikirja esittelee SRV:n työnjohtajan keskeisimmät työkalut, menetelmät ja tarkastukset, joilla työnjohto varmistaa töiden turvallisen aloituksen, etenemisen ja päättämisen. Työllä pyritään selkeyttämään ja poistamaan tulkinnan varaa ohjeistuksesta. Teksti on kirjoitettu vastaamaan työnjohtajan tarpeisiin. Työstä rajataan pois perehdytyskäytännöt.

Tutkimusmenetelminä työssä käytetään henkilöhaastatteluja, joissa haastatellaan viittä työturvallisuuden asiantuntijaa SRV:ltä, haastattelut raportoidaan, joiden on kautta tarkoitus saavuttaa syvyyttä nykyisten järjestelmien ymmärtämiseen. Haastattelujen ja tutkimusten perusteella yritetään saavuttaa kokonaiskuva turvallisuustyöstä, jota verrataan ”Työnjohtajan ja TATE-asiantuntijan käsikirjan” nykyiseen versioon. Eroavaisuuksien perusteella täydennetään kohdat, jotka vaativat lisäohjeistusta.

2 Tutkimusmenetelmät

Haastattelin tätä työtä varten viittä työturvallisuuden asiantuntijaa SRV:ltä. Haastateltujen henkilöiden työnimikkeet ovat HSEQ-päällikkö, työmaan vastaava mestari, työturvallisuuden kalibrointimittaaja, Kalasataman Horisontin työmaan työsuojelupäällikkö sekä työturvallisuusasiantuntija.

Haastattelut toteutettiin noin tunnin mittaisina Teams-haastatteluina ja ne etenivät luontevana keskusteluna, jota käytiin ennalta laaditun kysymyspatterin pohjalta. Patteristo oli laadittu etenemään rakennusurakan vaihe kerrallaan siitä, kun työnjohtaja saa esimieheltään työkokonaisuuden läpi vietäväksi – aina siihen asti, kun ko. työkokonaisuus tai urakka on valmis ja työkohde luovutetaan seuraavalle toimijalle. Osassa kysymyksistä myös arvioitiin työnjohtajan roolia turvallisuuden suhteen tai pohdittiin koulutuksen suomaa valmiutta toteuttaa turvallisuustyötä.

Haastateltavat kertoivat laadukasta informaatiota työturvallisuuden prosesseista, osan kokemus rakentamisen alalta tulee kymmenien vuosien takaa. Kaikki haastattelut olivat merkittäviä ja jokaisen jälkeen aukesi jokin uusi näkökulma asioihin, joita en ollut siihen asti osannut ottaa huomioon. Yhtenä mieleenpainuvimmista haastatteluista mieleeni jäi HSEQ-päällikön haastattelu, joka on ollut mukana laatimassa ”Työnjohtajan ja TATE-asiantuntijan käsikirjaa” (Asiantuntijahaastattelu 1.)

Tutkimussuunnitelmaani kuului myös lukea ”Työnjohtajan ja TATE-asiantuntijan käsikirjan” työturvallisuus osio läpi. Tämä työvaihe oli laajuudeltaan vähäisin, sillä työhön johtanut keskeinen ongelma on osion suppeus.

Haastattelut ja käsikirjadokumentti ovat avanneet ymmärrystäni SRV:n käyttämistä verkkosovelluksista ja järjestelmistä, sekä työnjohtajan päivittäisistä velvoitteista ja vastuista merkittävästi. Vaikka olen aiheen parissa tekemisissä päivittäisessä työssäni, koen, että tämän työn tekeminen syvensi ymmärrystäni aiheesta ja avasi sellaisia näkökulmia, joita en muutoin ollut ottanut huomioon.

Tutkimustyöhön liittyi myös paljon sovelluksien, kuten Gurufield Turvan ja SRV:n verkostorekisterin käyttöohjeisiin tutustumista.

Käyttöohjeistuksiin tutustuminen avasi alustojen käyttöä minulle sellaisella tasolla, miten niiden kehittäjät ovat toivoneet niitä käytettävän. Kun sellainen tieto yhdistetään kymmeniin vuosiin kokemuspohjaista ymmärrystä turvallisuudesta, on mielestäni hyvät edellytykset tarjota näitä yhdistelemällä tietopohja, miten toimia työnjohtajan työssä turvallisesti.

Tehtäväksi jäi tunnistaa, mitkä osiot käsikirjassa kaipasivat eniten päivitystä. Selkeimmät osa-alueet olivat päivittäisjohtamisen työkalun Gurufield Turvan käyttö sekä sen ominaisuuksien oikea-aikainen käyttö. (Asiantuntijan haastattelu(t) 1-5).

3 Työturvallisuudesta

Työturvallisuuden perusajatus voidaan kiteyttää siten, että jokainen työntekijä voi saapua töihin ja saapua töistä kotiin hyvinvoinnin huonontumatta. Tähän lukeutuu niin fyysinen, psyykkinen kuin sosiaalinen hyvinvointi. (rakennusliitto.fi, 2024.)

Työn turvallisuutta ohjaa Suomessa ”laki työturvallisuudesta” (Finlex työturvallisuuslaki, 2002, §1) sekä rakennustyössä erityisesti ”Valtioneuvoston asetus rakennustyön turvallisuudesta” (Finlex VNA 205, 2009, §1).

Rakennusalaa on pitkään pidetty yhtenä vaarallisimmista aloista Suomessa. Työmailla on paljon henkilöitä eri lähtökohdista ja taustoista, töissä ollaan tekemisissä usein putoamis-, puristumis- tai sortumavaarallisissa olosuhteissa ja läsnä voi olla raskas kalusto tai haitalliset kemikaalit. Vaaratekijät ja riskit koskettavat kaikkia työmaalla liikkuvia. Siksi onkin sananmukaisesti elintärkeää johtaa turvallisuustyötä päivittäin osana varsinaista työtä.

3.1 Työnjohdon merkitys turvallisuudessa

Vaikka työturvallisuus on jokaisen työpaikalla olijan yhteinen asia, on kiistatonta, että työnjohtajalla on rakennustyössä korostunut vastuu työturvallisuuden toteutumisesta. Asiantunteva työnjohtaja voi tuoda turvallisuusnäkökulmia esille jo urakan sopimusvaiheessa ja työvaiheen vastuullinen työnjohtaja aloituspalaverissa ja omassa tehtäväsuunnittelussaan. Näin ollen turvallisuusasiaa voidaan sisällyttää jo sopimusaineistoon, jolloin sitä on huomattavasti helpompi vaatia vedoten sopimuksiin.

Mikäli turvallisuustyötä ei ole suunniteltu riittävästi etukäteen se voi aiheuttaa kustannuksista vastaavalle taholle yllätysmenoja. Usein vallitsee ajatusmalli, että (ali)urakoitsijat ovat haluamattomia tekemään turvallisuustyötä, tähän opinnäytetyöhön tekemissäni haastatteluissa ilmeni, että haluamattomuus kumpuaa useimmiten yllätyksellisistä kustannuksista ja niiden vastuunjaosta (Asiantuntijan haastattelu 2.) Ei siis niinkään asenteellisena vastustamisena turvallista työtä kohtaan.

Oikeanlaisilla johtamistavoilla on merkitystä henkilö- ja omaisuusvahinkoja vähentävästi, näistä johdannaiset kustannusvaikutukset, juridisten seuraamusten minimointi sekä kyky osoittaa lakia ja asetuksia seuraava toimintamalli työssä. Oikeanlainen johtamistapa myös lisää luottoa niin oman organisaation sisällä kuin myös päätoteuttajan ja (ali)urakoitsijan välillä.

3.2 Valtioneuvoston asetus rakennustyön turvallisuudesta

Valtioneuvoston asetus rakennustyön turvallisuudesta, eli VNA 205/2009 määrää päätoteuttajan vastuulliseksi huolehtimaan turvallisuuden ja terveyden kannalta välttämättömän yleisjohdon järjestämisestä (Finlex VNA 205, 2009, §12).

Päätoteuttajaa sitoo velvollisuus tiedottaa rakennustyömaan tekijöitä siten, että nämä omaavat riittävän tiedon työturvalliseen työskentelyyn, sekä tuntevat kyseisen työmaan vaara ja haittatekijät. Nämä tiedot saatetaan työmaalla

työskentelevien tietoon riittävällä perehdytyksellä. (Finlex VNA 205, 2009, 3§.) Esimerkiksi: kaupunkialueella vilkkaan liikenteen keskellä rakennettavaa tornitaloa koskee hyvin erilaiset erityispiirteet, kuin syrjäisemmällä tehtävää rakennustyötä. Näin ollen korostuu yleisperehdytyksen lisäksi työmaakohtaisen perehdytyksen merkitys. SRV:n työmailla ei voi työskennellä ilman voimassa olevaa yleis- ja työmaaperehdytystä. Toisilla hankkeilla on käytössä perehdytykseen osoitettu oma organisaatio, toisilla hankkeilla perehdytystä hoitaa muiden työtehtävien ohessa työnjohto.

Vaara ja haittatekijöiden torjumiseen liittyvien toimenpiteiden opastaminen on päätoteuttajan vastuulla (Finlex VNA 205, 2009, 3§). Toisin sanoen työnjohtajan on tarjottava edellytykset urakoitsijalleen onnistua työssään turvallisesti. Tämän on oltava tietoinen oman urakkansa eri vaiheiden riskeistä viimeistään jatkuvan tehtäväsuunnittelun kautta.

4 SRV:n työnjohtajan työkalut ja menetelmät

SRV:n työnjohdolla on käytössään erilaisia työkaluja turvallisuustyön oikeanlaiseen toteuttamiseen. Keskeisimmät työkalut ovat:

- SRV-turva (Gurufield)
- Congrid
- Verkostorekisteri
- Verkostomobiili.

4.1 Turva (Gurufield)

Liitteessä 6 esitetty SRV:n salattavaksi määrätty osio (vain työn tilaajan käyttöön)

4.2 Congrid työturvallisuuden työkaluna

Congrid on pilvipohjainen rakennusalan ohjelmisto, jolla on mahdollista toteuttaa erinäisiä tarkastuksia ja mittauksia rakennustyömaalla. SRV:n työmailla viikoittainen kunnossapitotarkastus (TR- tai MVR-mittaus) tehdään pääsääntöisesti Congridilla.

Kun kunnossapitotarkastuksella havaitaan puutteita, se merkitään kyseisen viikon TR-mittaukseen kyseiselle urakoitsijalle. Congrid hyödyntää työmaan pohjakuvia, joihin on mahdollista merkitä virheen tarkka sijainti. Virhe osoitetaan alueelta valokuvalla ja selitetään tunnisteella sekä selitetekstillä. Virhe osoitetaan oikealle urakoitsijalle.

Ennen virheen merkitsemistä tulee varmistua, että kyseisellä urakoitsijalla on yhteyshenkilö käyttäjänä Congridissa. Käyttöoikeudet projektille lisää Congridia hallinoiva siihen osoitettu henkilö, esimerkiksi työmaainsinööri.

Mittaus koostetaan raportiksi. Raportissa näkyviksi parametreiksi asetetaan ainakin pohjakuva sekä valokuvat. Näin varmistutaan siitä, että raportin lukijalla on selitetekstin ja tunnistetekstin lisäksi riittävästi informaatiota korjata havainto. Raportti saatetaan tietoon urakoitsijalle sekä omalle organisaatiolle ja havaitut virheet korjataan annetun aikaikkunan puitteissa.

4.2.1 TR- ja MVR-mittaus

Työmaan kunnossapitotarkastus kierretään työmaalla viikoittain. Kunnossapitotarkastuksen toteutumisesta vastaa oletusarvoisesti työmaapäällikkö tai tämän aiheeseen osoittama taho, esimerkiksi määrätty työnjohtaja, kierroksella tulee olla mukana myös työntekijöiden edustaja esimerkiksi työsuojeluvaltuutettu tai turvallisuustimpuri. Kutsu kierrokselle osallistujat hyvissä ajoin mukaan. Mittauksen aikaa ja viikonpäivää tulisi mahdollisuuksien mukaan vaihdella, jotta ei synny kulttuuria, jossa työmaata pyrittäisiin kaunistelemaan mittauksen vuoksi kuntoon, vaan mittauksessa ilmenisi työmaan todellinen tila.

Kierroksella työmaan tasoa mitataan hallittavina osuuksina, nyrkkisääntönä voi ajatella aluetta, jonka pystyy visuaalisesti havainnoimaan.

Koko työmaa-alue kierretään järjestyksessä, esimerkiksi ylhäältä alas. Kierroksen aikana mitataan myös piha/varastoalue ja sosiaalitilat.

4.2.2 Uuden mittauksen luominen ja mittaus Congridilla

Liitteessä 6 esitetty SRV:n salattavaksi määrätty osio (vain työn tilaajan käyttöön)

4.3 SRV Verkostorekisteri

Liitteessä 6 esitetty SRV:n salattavaksi määrätty osio (vain työn tilaajan käyttöön)

4.3.1 Viikonlopputyö

Liitteessä 6 esitetty SRV:n salattavaksi määrätty osio (vain työn tilaajan käyttöön)

4.3.2 Sähköinen tuntityökortti

Liitteessä 6 esitetty SRV:n salattavaksi määrätty osio (vain työn tilaajan käyttöön)

4.4 Verkostomobiili

Liitteessä 6 esitetty SRV:n salattavaksi määrätty osio (vain työn tilaajan käyttöön)

4.4.1 Urakoitsijan tai työntekijän tarkastelu Verkostomobiilissa

Liitteessä 6 esitetty SRV:n salattavaksi määrätty osio (vain työn tilaajan käyttöön)

5 Tapausten havainnointi ja raportointi

5.1 Uuden havaintotapauksen tekeminen Turvalla

Liitteessä 6 esitetty SRV:n salattavaksi määrätty osio (vain työn tilaajan käyttöön)

5.2 Turvallisuushavainto Turvalla

Liitteessä 6 esitetty SRV:n salattavaksi määrätty osio (vain työn tilaajan käyttöön)

5.3 Läheltä piti/vaaratilanne Turvalla

Kun kyseessä on henkilön/henkilöiden toimintaan tai toimimattomuuteen liittyvä havainto, joka muodostaa oleellisen vaaran turvallisuudelle valitaan silloin ”Läheltä piti/vaaratilanne”, näin havaitusta vaarallisesta toiminnasta ja siihen puuttumisesta jää rekisteriin jälki. Havaitut vaaratilanteet ja läheltä piti -tapaukset tulee tutkia viipymättä, vaarallinen toiminta tulee pysäyttää heti.

Liitteessä 6 esitetty SRV:n salattavaksi määrätty osio (vain työn tilaajan käyttöön)

5.4 Turva-vartti

Turva-vartti on työmaalla yleisesti turvallisuustasoon vaikuttava tiedottava tapahtuma. Turva-vartti voidaan järjestää sellaisista aiheista, jotka vaativat yhteistä läpikäymistä, mutta eivät välttämättä peräänkuuluta välitöntä

kokoontumista. Turva-vartti voidaan käydä esimerkiksi aiheesta ”viikonloppu-työskentelyn pelisääntöjen läpikäynti.”

Liitteessä 6 esitetty SRV:n salattavaksi määrätty osio (vain työn tilaajan käyttöön)

5.5 Työtapaturma

Kun työmaalla tapahtuu tapaturma, on estettävä lisävahinkojen syntyminen, annettava loukkaantuneelle ensiapua ja tarpeen vaatiessa kutsuttava ensihoito paikalle. Näiden tekijöiden ollessa kunnossa voidaan aloittaa dokumentointiprosessi. Osapuolten päihteettömyys tulee todentaa alkometrillä puhaltamalla. (SRV Intra, tapaturmatutkinnan teko.)

Liitteessä 6 esitetty SRV:n salattavaksi määrätty osio (vain työn tilaajan käyttöön)

5.5.1 Työtapaturma, ensiaputapaus (FAC)

Ensiaputapaus voidaan kirjata ja protokollan tulisi käynnistyä, kuin ”vakavan” työtapaturman kohdalla: estetään lisävahinkojen syntyminen, annetaan loukkaantuneelle ensiapua ja muodostetaan arvio ensihoidon tarpeesta. Faktojen kirjaaminen aletaan heti näiden prosessien jälkeen.

Työtapaturma voidaan kirjata ensiaputapauksena, kun kyseessä on pienet viillot, naarmut ja niiden puhdistus, pienten palovammojen hoito, itsehoitolääkkeiden käyttö, pienten roskien poisto silmistä ja nesteyttäminen juomalla.

5.5.2 Työmatkatapaturma

Työmatkatapaturmalla tarkoitetaan sellaista loukkaantumiseen johtanutta vahinkoa, joka syntyy henkilön kulkiessa työmaalle tai työpisteelle. *Esim. henkilö kompastui työmatkalla ja nyrjäytti nilkkansa.* Työmatkatapaturmissa estetään

lisävahinkojen syntyminen, annetaan loukkaantuneelle ensiapua ja muodostetaan arvio ensihoidon tarpeesta. Faktojen kirjaaminen aletaan heti näiden prosessien jälkeen.

Liitteessä 6 esitetty SRV:n salattavaksi määrätty osio (vain työn tilaajan käyttöön)

5.5.3 Rajoitettu työ

Liitteessä 6 esitetty SRV:n salattavaksi määrätty osio (vain työn tilaajan käyttöön)

5.6 Tapaturma/Läheltä piti -tutkinta

Tutkintamenettelyt on lakiin kirjattu käytäntö, joka ovat suoritettava viipymättä, tapahtuman jälkeen. Tutkinnassa tulee selvittää, mitä on tapahtunut. Juurisyyt, jotka johtivat tapahtumaan sekä mahdollisesti kartoittaa toimenpiteet, jolla vastaavat tapaukset voidaan välttää. (Laki työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta 44/ 2006, §6) Tapahtuma kirjataan turvan kautta joko tapaturmana tai läheltä piti -tapauksena.

Liitteessä 6 esitetty SRV:n salattavaksi määrätty osio (vain työn tilaajan käyttöön)

5.6.1 Tutkintakokous

Tutkintakokous kutsutaan yhteen mahdollisimman pian tapahtuman jälkeen. Tutkintakokousta ohjaa puheenjohtaja. Tutkintaan osallistuvat sekä näiden työnimikkeet kirjataan ylös ja tapahtumat kerrataan ja kerättyjen tietojen oikeellisuus varmennetaan (SRV intra, tapaturmatutkinnan teko.)

Liitteessä 6 esitetty SRV:n salattavaksi määrätty osio (vain työn tilaajan käyttöön)

5.6.2 Tutkinnan päättäminen ja oppien jakaminen

Tutkinta suoritetaan, jotta tapahtuneesta voidaan ammentaa tulevaa varten, riskit tunnistaa ja vastaavat tapaukset välttää. Tapahtuneesta tehdään turvallisuusilmoitus ja se voidaan jakaa tarvittaville henkilöille. Esimerkiksi tulosteena sosiaalitiloihin ja työmaatoimistolle tai lähettää muulle taholle. Turvallisuusilmoituksen sisältö voidaan käydä myös yhteisesti läpi ks. turvavartti (SRV intra, tapaturmatutkinnan teko.)

Ennen kuin tapaus voidaan päättää, tulee korjaavat toimenpiteet olla dokumentoidusti toteutettu. Tapaus on luokiteltu poissaolopäivien mukaan oikein ja poissaolopäivät on täytetty oikein, riskimatriisin vaatimat asiat on lisätty tapaukseen.

5.7 Positiivinen havainto

Työmaalla tapahtuvasta toiminnasta on mahdollista tehdä myös positiivinen havainto. Positiivinen havainto voi olla kehu hyvästä työstä, tsemppiä arkeen tai kiitosta korjatusta toiminnasta. Turvan kautta saadaan paljon kriittistä palautetta ja korjaavia työtehtäviä, rakentavan ja positiivisen palautteen saaminen on siis erittäin tärkeää. Positiivisella palautteella ja työpanoksen huomioimisella on iso merkitys yhteishenkeä kohottavana tekijänä ja projektiväsymyksen torjunnassa.

Liitteessä 6 esitetty SRV:n salattavaksi määrätty osio (vain työn tilaajan käyttöön)

6 Tarkastukset

6.1 Turvallisen työn aloitustarkastus

Turvallisen työn aloitustarkastus on yksi työnjohtajan päivittäisistä tarkastuksista (Kuva 19). Tarkastus on yksitoistakohtainen lista, joka tähtää siihen, että tarkastuslistaa noudattamalla voidaan varmistua, että edellytykset työn turvalliselle

toteuttamiselle on suunniteltu ja työskentelyolosuhteet ovat sellaiset, että työtä voidaan alkaa tekemään.

Liitteessä 6 esitetty SRV:n salattavaksi määrätty osio (vain työn tilaajan käyttöön)

Työssä käytettävät koneet ja välineet ovat toimintakuntoisia. Koneet on käyttöönottotarkastettu SRV:n käytäntöjen mukaisesti ja koneista löytyy konetarra (Kuva 21). Pölyävät laitteet on varustettu imuriliitännällä ja käytössä on minimissään H-luokan imuri. Osista rakennetut telineet osoitetaan toimintakuntoisiksi telinekortilla, mikäli työssä on tarvetta käyttää tikkaita, niiden tulee olla työmaakäyttöön soveltuvat (ei nojatikkaita) ja tehtävän työn oltava määritelty TRA:han.

Tarkistetaan, että putoamissuojaus on kunnossa. Henkilösuojaus sekä työkalujen ja materiaalien putoaminen tulee estää (Kuva 21). Kun työ aiheuttaa putoamisvaaraa on putoamisvaaran alue rajattava uskottavasti. Tarvittavat aluerajaukset tarkistetaan. Aluerajaus voi liittyä eri riskitekijöihin, ei aina vain putoamiseen.

Varmistetaan aloitusolosuhde työlle. Työpiste on siisti työn alkaessa. Irtomateriaali on pakattu lavan päälle ja työssä syntyvä jäte on mahdollista lajitella tai jätehuolto on järjestetty ja sovittu työryhmän kanssa.

Toimenpiteet pölyn leviämisen estämiseksi on suunniteltu ja toteutuksessa mukana. Tarvittavat osastoinnit, pölynsiepparit, alipaineistukset sekä henkilösuojaimet ovat mukana työssä ja toimintakuntoisia. Huom. koneiden kunnon tarkistaminen (suodattimet, kuluvat osat)!

Viimeisenä havainnoidaan muut määrittelemättömät havainnot ja huomiot esimerkiksi muuttuvaan toimintaympäristöön liittyvät seikat. Esimerkiksi ”*huomioidaan viereiset työryhmät ja urakoitsijat, varoitetaan kaveria, kun sahataan metallia, että kaveri ehtii suojata kuulon.”*

Liitteessä 6 esitetty SRV:n salattavaksi määrätty osio (vain työn tilaajan käyttöön)

6.2 Töiden viime hetken riskiarvio

Töiden viime hetken riskien arvio on työnjohtajan päivittäistä SRV-mallin mukaista toimintaa (Kuva 23). Se on tilaisuus (etenkin) rutiininomaisessa työskentelyssä pysähtyä hetkeksi ja miettiä vielä kerran: mitä ollaan tekemässä? (Kuva 23)

Liitteessä 6 esitetty SRV:n salattavaksi määrätty osio (vain työn tilaajan käyttöön)

Tarkistetaan työkohteen kunto, onko työkohde siinä kunnossa, että työt voi aloittaa? Mikäli puutteita työkohteen kunnossa on, ne kirjataan ylös ja riskitekijät poistetaan ja korjataan ennen työn aloittamista (kuva 24). *Esimerkiksi logistiikkatyössä työkohteen kunnon tarkastaminen voi pitää sisällään haalausreitin läpi käymisen, kulkuaukkojen mittaamisen ja haastavien paikkojen läpikäymisen koko työryhmälle.*

Liitteessä 6 esitetty SRV:n salattavaksi määrätty osio (vain työn tilaajan käyttöön)

Tehdään viime hetken riskien arvio, mitä ollaan sillä hetkellä ryhtymässä tekemään. Työtehtävän riskit käydään läpi ja muodostetaan tilannekuva turvallisen työn edellytyksistä (Kuva 25).

Todetaan kokeilemalla työssä käytettävät koneet ja välineet toimintakuntoisiksi. Näin puutteet voidaan havaita hallituissa olosuhteissa ja mahdolliset vialliset välineet vaihtaa ennen kuin työ on alkanut (Kuva 25).

Liitteessä 6 esitetty SRV:n salattavaksi määrätty osio (vain työn tilaajan käyttöön)

6.3 Myrskytarkastus

Kun sääolosuhteet ylittävät sovitun arvon työmaalla ja varastoalueilla tulee ryhtyä suojaustoimiin. Lentelevä irtomateriaali ei aiheuta vain mainehaittaa, vaan on myös pahimmillaan hengenvaarallista. Työmaa kierretään työnjohdon toimesta myrskytarkastuksella, omien, kuin myös urakoitsijan materiaalien ja välineiden riskinpaikat havainnoidaan ja velvoitetaan korjaustoimenpiteet sekä korjataan omat puutteet. Toiminnan tehostamiseksi myrskytarkastus voidaan vastuuttaa useammalle työnjohtajalle *esim. työnjohtaja 1 – vesikatto, työnjohtaja 2 – piha-alueet, työnjohtaja 3 – avoimet kerrokset jne.*

Liitteessä 6 esitetty SRV:n salattavaksi määrätty osio (vain työn tilaajan käyttöön)

Materiaalit tulee olla kuormaliinoilla sidottu. Erityisen riskialtista materiaalia myrskysäillä on levytavarat, peitteet ja pressut, roskat, eristeet, pakkasmatot, pahvilaatikot, paperikuvat yms. tavarat, joilla on iso tuulipinta-ala tai ovat keveitä muuhun kokoonsa nähden.

Dokumentoi puutteet, vastuuta puutteiden korjaus urakoitsijan turvallisuudesta vastaavalle henkilölle ja aseta korjausten aikaraja hyvissä ajoin ennen työpäivän päättymistä. Urakoitsija korjaa puutteet. Urakoitsijan työnjohtoa on hyvä muistuttaa korjauksista myös henkilökohtaisesti, jotta myrskykorjaukset eivät jää täysin järjestelmän varaan. Sovi oman organisaation korjaukset suorittavan osapuolen kanssa, tarkasta tehty työ ja dokumentoi se myrskytarkastukseen.

6.4 Urakoitsijan arviointityökalu

Liitteessä 6 esitetty SRV:n salattavaksi määrätty osio (vain työn tilaajan käyttöön)

6.5 Koneet, välineet ja laitteet

Kun työmaalla otetaan käyttöön erilaisia koneita, välineitä ja telineitä käyttöön tulee niiden kunto, käyttäjien pätevyys ja soveltuvuus työmaalle varmentaa. Koneilla voi olla myös erityisvaatimuksia, kuten pääurakoitsijan osoittama sijainti ajoneuvonosturille, tällaisten erityispiirteiden huomiointi ja tiedon välitys toimittajalle varmistetaan käyttöönottotarkastuksella tai pystytyspöytäkirjalla.

Työtelineiden tulee olla suunnitelmien mukainen, niihin täytyy löytyä käyttöohjeet ja niiden tulee soveltuvat käyttötarkoitukseensa. Tällaiset tekijät huomioidaan työtelineiden tarkastuspöytäkirjasta. Läpäisty tarkastus osoitetaan ajantasaisella kuitatulla telinekortilla, joka on selkeästi asetettu nähtäville. Telineet, jotka eivät läpäise tarkastusta asetetaan käyttökieltoon, korjataan ja tarkastetaan uudelleen tai poistetaan työmaalta. Havaitut kohdat dokumentoidaan valokuvin tarkastukseen.

Työkoneet, kuten kurottajat ja henkilönostimet osoitetaan käyttökelpoisiksi kurottajan tai työkoneen vastaanottotarkastuksella. Tarkastuksessa tutkitaan koneen kunto, tarvittavien lisävarusteiden löytyminen, mahdolliset vauriot ja viimeisin vuositarkastus. Tarkastus on mahdollisuus varmistua siitä, että viallinen kone tai laite ei päädy työmaalle, vaan se palautetaan toimittajalle. Mahdolliset puutteet dokumentoidaan tarkastukseen valokuvin. Puutteet korjataan tai kone palautetaan. Läpäistystä tarkastuksesta on osoituksena konekortti. Kone tarkastetaan ja konekortti kuitataan joka viikko. Viikkotarkastus ei poista käyttäjän tekemää päivittäistä tarkistusta.

Liitteessä 6 esitetty SRV:n salattavaksi määrätty osio (vain työn tilaajan käyttöön)

7 Työnjohtajan tehtävät

Työnjohto on avainasemassa työturvallisuuden toteutumisessa. Työnjohtajat eivät aina pääse vaikuttamaan sopimussisältöön, kuitenkin työnjohtajan täytyy

tuntea ohjaamansa urakan sopimus, joka asettaa raamit sille, mitä voidaan ***vaatia*** urakoitsijalta. (Asiantuntijan haastattelu 1.)

Työnjohtajan tärkein tehtävä on töiden ***suunnitteleminen, aikatauluttaminen ja yhteensovittaminen***. Työtä suunnitellaan jatkuvan **tehtäväsuunnittelun** kautta. (Asiantuntijan haastattelu 2.) Näin on mahdollista varautua erilaisiin riskeihin, sillä riskit eivät ole staattinen ilmiö, jotka voidaan kerran tunnistaa, eliminoida ja jatkaa urakka niineen loppuun. Riskejä ilmenee toimintaympäristön muuttuessa. Kun riskejä tunnistetaan ja niiden hallintaan liittyvä toiminta on kartoitettu, voidaan urakan **TRA:ta päivittää** ajantasaiseksi. Näin ollen syntyy myös dokumentaatio siitä, että riskit on hallittu.

Ennen töiden aloittamista tulee varmistua siitä, että urakoitsijan tilaajavastuudokumentaatio, henkilöiden dokumentit, työluvat ja perehdytykset ovat kunnossa. Työnjohto vastaa lupien, kuten tulityölupien hallinasta. (Asiantuntijan haastattelu 1.)

Aikatauluttaminen ja yhteensovittaminen pelaavat isoa roolia. Kun ***aikataulu on etukäteen suunniteltu***, niin esimerkiksi työympäristöön liittyvät riskit on mahdollista kartoittaa paremmin. (Asiantuntijan haastattelu 1.) Aikatauluttaminen ja töiden yhteensovittaminen taas ovat toisiinsa vaikuttavia tapahtumia. Mikäli työt ei ole riittävästi aikataulutettu – ei töitä voida yhteensovittaa. Vilkkaampi työkohde, jossa on monta työvaihetta päällekkäin ja paljon läpikulkua taas on riskialttiimpi. Myös esimerkiksi asennusmateriaalien varastointi voi muodostaa riskejä. Yhteensovittamisessa korostuu työnjohdon ***vuorovaikutus*** ohjattavan urakan työnjohdon kanssa, kuin myös muiden työvaiheiden työnjohdon kanssa. Työnjohtajan työhön kuuluu siis myös ***ihmisten kohtaaminen*** ja varmistuminen siitä, että keskinäinen luottamus SRV:n työnjohdon ja urakoitsijan välillä syntyy.

Päivittäiseen toimintaan kuuluu työn valvonta ja ohjaus (Asiantuntijan haastattelu 4). Valvontaa ja ohjausta tehostamaan käytetään työkaluna Turvaa (Asiantuntijan haastattelu 1). Työnjohtaja varmistuu työskentelyolosuhteiden oikeanlaisuudesta ***turvallisen työn aloitustarkastuksella*** (Asiantuntijahaastattelu 5) ja

riskien hallinnasta ***töiden viimehetken riskien arviolla*** (Asiantuntijan haastattelu 1). Tarkastusmenettelyt voi olla myös vastuutettu urakoitsijan työnjohdolle, jolloin SRV:n työnjohto valvoo, että riittävät tarkastukset on tehty.

Työnjohtaja ***puuttuu*** havaitsemiinsa turvallisuuspuutteisiin ja riskeihin. Riskejä ei sivuuteta, vaan vaaralliseen toimintaan puututaan. Puuttumisen kulmakivet ovat: *kivasti, kovasti ja hyvästi.* **Kivasti** – huomautetaan toiminnasta suullisesti ja ohjataan korjaamaan toiminta. **Kovasti** – ohjataan toimintaa toistuvissa tapauksissa sopimukseen perustuvalla sanktioinnilla. **Hyvästi** – toistuva/ törkeä riskialtis toiminta päätetään poistamalla henkilö/urakoitsija/kokonaisuus työmaalta määräajaksi tai pysyvästi. (Asiantuntijan haastattelu 1)

Mikäli puuttuminen johtaa siihen, että riskialtis toiminta (tai tapaturma) tulee tutkia, osallistuu työnjohto ohjaamansa urakan tutkintoihin (joissain tapauksissa myös tutkintoihin, joissa on ollut muuten osallisena esim. silminnäkijänä.) Työnjohto voidaan myös vastuuttaa tutkinnassa määrättyjen korjaavien toimenpiteiden vastaavaksi.

Päivittäiseen havainnointiin käytetään työkaluna turvaa, jonka tapaustarjonnasta löytyy tapaustyypit yleisimmille ilmiöille, sekä yleistoiminnallinen ”havainto” -tapaustyyppi.

Työnjohto osallistuu myös joka viikkoiselle työmaan kunnossapitotarkastukselle. Työnjohdon läsnäolon merkitys tarkastuksella on monitahoinen. Ilmeisimpänä työnjohto havaitsee kierroksen aikana ilmenneet ongelmat tehokkaasti (Asiantuntijan haastattelu 5, Asiantuntijan haastattelu 3). Tarkastuskierroksen havaintoja tulisi optimitilanteessa käyttää tehtäväsuunnittelun tukena, jotta havaittujen virheiden toistuvuus voidaan tulevaisuudessa poistaa. Myös havaittujen virheiden vastuuttaminen oikeille urakoitsijoille on tehokkaampaa, kun tarkastuskierrosta tekee henkilö, joka tuntee urakoitsijan materiaalit, aliurakoitsijat ja parhaassa tapauksessa yksittäisiä henkilöitä. Näin ollen virhemassaa ei kerätä SRV:n korjattavaksi, vaan ne vastuutetaan sopimuksiin perustuen niiden aiheuttajien korjattavaksi.

Työnjohto myös arvioi urakoitsijaa yhteistoiminnan ajan. Arviointi tähtää siihen, että hankinnalla olisi mahdollisimman laaja määrä tietoa käytettävissä SRV:n yhteistyöverkostosta. Myös urakoitsija voi hyötyä saamastaan palautteesta ja ohjata toimintaansa tehokkaammaksi.

Työnjohdon vastuu työturvallisuudesta on niin juridinen, kuin myös moraalinen. Suomessakin on tapauksia, joissa ei vain vastaava työnjohtaja, mutta myös työvaiheen työnjohtaja ovat kohdanneet juridisia seuraamuksia turvallisuuden laiminlyönnistä (Asiantuntijan haastattelu 1.) Työvaiheiden työnjohtajilla on moraalinen vastuu huolehtia työturvallisuudesta oman ja muiden henkilöturvallisuuden vuoksi, oman ja muiden henkisen jaksamisen vuoksi. Moraalisen vastuun piiriin kuuluu myös ***luottamussuhde työmaan vastaavan työnjohtajan kanssa***, luottamuksen ylläpysymisen vuoksi täytyy työmaan vastaavalla työnjohdolla olla täysi luotto siihen, että työnjohto hoitaa työnsä työturvallisuuden osalta moitteettomasti. Työnjohto pitää tätä luottamussuhdetta yllä päivittäisellä tekemisellään.

8 Johtopäätökset

Tämän työn haastateltavat antoivat mielestäni yhtäläisen kuvan työnjohtajan merkityksestä turvallisuuden onnistumisessa. Sanojen asettelu tai käytetty termistö saattoi olla erilaista, mutta päällimmäinen viesti tuntui olevan selkä: työpaikka tulee tehdä turvalliseksi siellä työskenteleville ja tinkimättömän lähtökohdan tulee olla oletus siitä, että jokainen palaa päivän päätteeksi kotiin hyvinvoinnin huonontumatta (Asiantuntijan haastattelu 2). Mielestäni tämä tarkoittaa sitä, että riskejä tulee aktiivisesti yrittää tunnistaa ja tunnistetut riskit tulee poistaa tai hallita. Riskienhallintamekanismit tulee asettaa sellaisiksi, että henkilöille tai ympäristölle ei aiheudu vaaraa. Tämän tulisi olla jokaiselle täysin itsestään selvä asia. Näin ei kuitenkaan aina ole. Riskejä ei aina osata tunnistaa riittävästi ja etenkin urakoitsijat päätyvät taloudellisen tai aikataulullisen paineen alla ottamaan tarpeettomia riskejä.

Keskusteluissa ilmeni työnjohdon juridinen vastuu, joka harhaluuloisesti käsitetään vain vastaavaa työnjohtajaa koskevana vastuuna. Mikäli turvallisuustyö on

laiminlyöty tai sen tekemisestä ei ole riittävää dokumentaatiota voidaan jopa yksittäinen työvaiheen työnjohtaja tuomita lain edessä (Asiantuntijan haastattelu 1). Aihe sivuaa edelleen riskien tunnistamista, sillä sen lisäksi, että riskienhallinnan eteen on tehty fyysinen suorittava työ, tai toimenpide täytyy mielestäni tehdyt toimenpiteet ja niiden toimivuus pystyä osoittamaan kiistattomasti. Tämä ilmeni myös erityisesti ”asiantuntijan haastattelu 5:ssä”, jossa tuotiin esille ”viimehetken riskienarvio” -tarkastuksen merkitys yksittäisen henkilön oikeusturvan kannalta (Asiantuntijan haastattelu 5). Yleisesti riskienhallinnan ja oikeusturvan kannalta katsottiin oleelliseksi TRA-menettelyt ja TRA-dokumentaatio.

”Asiantuntijan haastattelu 3:ssa” ja ”Asiantuntijan haastattelu 4:ssä mainittiin sivumennen työn valvonta (Asiantuntijan haastattelu 3, Asiantuntijan haastattelu 4), joka on mielestäni kuvaava verbi. Ajoittain alalla puhutaan (*töiden, aikataulun, talouden tms.*) seurannasta ikään kuin ne olisivat jotain omaa kohtaloaan määräävä hallitsemattomia voimia. Rakennustyötä ja eritoten rakennustyön turvallisuutta tulee *valvoa.*

Keskustelussani HSEQ-päällikön kanssa mainittiin sopimussisällön tunteminen (Asiantuntijan haastattelu 1). Valvontavastuu ja sopimusten sisällön tunteminen ovat toisiinsa vaikuttavia tekijöitä. Miten sellaista voitaisiin valvoa, mitä ei edes tiedä sovittaneen? Toisaalta taas sopimuksiin tehdyt kirjaukset tarkoittavat hyvin vähän, jos kukaan ei valvo niiden toteutumista. Erityisesti on tunnistettava, ettei tehdä sopimusten tai urakkaohjelman vastaisia myönnytyksiä päivittäisessä työmaatoiminnassa tai esimerkiksi aloituspalavereissa. Esimerkiksi ajoittain aloituspalaverissa sovitaan urakan siisteysvaatimuksiin lastapuhtaustaso, joka on urakkaohjelman määräämää imuripuhtaustasoa alempi kirjaus (Asiantuntijan haastattelu 1). Se, että emme organisaationa ole perillä omista sopimuksistamme aiheuttaa välittömänä seurauksena sen, että määrittelemämme vaatimustasoja ja päämääriä ei saavuteta ja välillisesti myös sen, että urakoitsijan silmissä usko järjestelmään rapautuu. Heiltä vaaditaan tiettyä tasoa, kunnes valvonta kerkeää perään ja ”ruuvi kiristyy.” Tämä voi realisoitua urakoitsijalle ryntäyskuluina, joka sitten ilmenee ”haluamattomuutena” tehdä turvallista työtä (Asiantuntijan haastattelu 2). Haluttomuutta kuitenkin selittää enemmän

haluttomuus toimia kustannuspoikkeamien maksajana, kuin asenteellinen vastustus jokaisen perusoikeuteen ansaita elantonsa terveyden vaarantumatta. Valvonnassa tulisikin siis olla tiukka, mutta myös reilu (Asiantuntijan haastattelu 4).

Juridisen vastuun ja valvonta vastuun lisäksi keskusteluissa nousi esille useasti myös moraalisen vastuun merkitys (Asiantuntijan haastattelu 1, Asiantuntijan haastattelu 3, Asiantuntijan haastattelu 5). Henkilöihin kohdistuvat vahingot tunnistettiin sellaisiksi, että kaikenlainen rahallinen menetys katsottiin sen rinnalla yhdentekeväksi. Vaikutusten voidaan katsoa olevan sietämättömän suuria, sillä henkilövahingot vaikuttavat tapahtuessaan ihmisten lähisuhdedynamiikkaan, elinkeinonharjoittamiseen, vapaa-aikaan, mielenterveyteen… Lisäksi piiloon jääviä vaikutuksia on mahdotonta arvioida. Ne kuormittavat vastuussa olevia jopa silloin, kun kaikki on tehty ns. oikein. Syyllisyydentunto tapahtuneesta tai huoli vahingoittuneesta voi kalvata osallisia pitkäänkin (Asiantuntijan haastattelu 5). Tapauksiin liittyvät viranomaisten suorittamat tutkintamenettelyt ja epätietoisuus niiden etenemisestä aiheuttavat ns. ”löysässä hirressä” olemisen tunteen (Asiantuntijan haastattelu 2). On ihmisen perusluontoa pyrkiä selvittämään sellaista epäselvää kokonaisuutta mahdollisimman ripeästi ja kykenemättömyys tehdä sitä voi tuntua henkisesti erittäin kuormittavalta.

Keskustelua nousi paljon töiden yhteensovittamisesta (Asiantuntijan haastattelu 1), aikatauluttamisesta ja töiden suunnittelusta (Asiantuntijan haastattelu 3). On mielestäni päivän selvää, että kun nämä tekijät laiminlyödään, avataan ovet merkittäville poikkeamille.

Kun työt ei ole riittävästi yhteensovitettu ei voida tuntea kaikkia työkohteella liikkujia ja näiden erityistarpeita. Työskenteleekö joku korkeuksissa? Onko joku työryhmä suoraan näiden alla? Onko putoamissuojaus kunnossa? Kun tämänkaltaiset kysymykset jäävät vastaamatta riskit ovat hallitsemattomia ja odottavat realisoitumista.

Kun työtä ei ole aikataulutettu, niin miten työt voidaan yhteensovittaa? Ilman aikataulua yhteensovitus muuttuu arvailuksi, joka parhaassa tapauksessa voi olla oikeassa, ilman mitään takeita onnistumisesta.

Jos työt tehdään ilman suunnittelua edeten kaoottisesti, ei edellytykset aikatauluttamiselle tai yhteensovittamiselle ole olemassa. Kun töistä puuttuu suunnitelmallisuus, eikä voida ennustaa kuka työkohteelle on seuraavaksi saapumassa, milloin jonkun tarvitsee päästä työkohteelle, millä menetelmillä siellä työskennellään tai mitä suojaintarpeita työssä on, mielestäni on luisuttu kaaosjohtamisen tielle ja työnjohtovelvollisuus turvallisen työn osalta on laiminlyöty.

9 Yhteenveto

Työnjohtajan toimenkuva turvallisuusasioissa on laaja ja monisyinen. Kuitenkin kaikki lähtee liikkeelle suunnittelusta. Hyvä suunnittelu antaa pohjan niin monelle tekijälle ja taas puolestaan kehnosti toteutettu suunnittelu avaa ovet poikkeamille ja tunnistamattomille riskeille. Työmaalla esiintyvät poikkeamat ja kireät aikataulut taas luovat painetta yksittäisille henkilöille ratkaista asioita omin päin hetkessä, ajattelematta seurauksia isossa kuvassa.

Toimenkuvaan kuuluu myös rohkeutta ja määrätietoisuutta kohdata havaittu riskinotto tai epäasiallinen toiminta. Myös toisaalta kehua oma-aloitteisesta toiminnasta ja ahkerasta työstä tai hyvästä ideasta. Vuorovaikutuksen ylläpito urakoitsijan ja SRV:n välillä sekä luottamuksen synnyttäminen ja ylläpito. Luottamuksen ylläpito on myös tärkeä tekijä oman organisaation sisällä.

Työhön kuuluu tiedottaminen ja oppien jakaminen, jotta tieto ei patoudu työmaatoimistolle, vaan kehitetty toiminta voidaan jalkauttaa työmaalle jokapäiväiseen toimintaan.

Turvallisuustyötä on varmistua siitä, että työmaa on viikoittain kunnossa ja siellä käytetyt koneet, välineet, telineet ja muu kalusto on asianmukaista työmaalle soveliasta.

Viimeisiksi sanoiksi tiivistäisin työturvallisuustyön kiintopisteen sellaisiin päivittäisiin ja jatkuviin toimiin, joilla voidaan varmistua, että jokainen voi tulla töihin ja palata töistä sosiaalisen, fyysisen tai psyykkisen hyvinvoinnin huonontumatta.

Lähteet

SRV viestintä. 2024. SRV Yritysesitys. s. 8-9. Luettu 11.12.2024.

SRV HSEQ. Mika Hynninen. 2024. SRV turvatiimin turvavartti. s. 2.-3 Luettu 13.1.2025.

SRV Henkilöstöasiat. 8.4.2024. Rajoitettu työ. Sisäinen tiedote. Luettu 23.1.2025

SRV intra. 17.1.2025. Tapaturmatutkinnan teko. Sisäinen tiedote. Luettu 26.1.2025

SRV Rakennus OY. 2024. SRV – tapaturmien määrittely ja luokittelu. s 2. Luettu 14.1.2024.

SRV Rakennus Oy. 2024. SRV – tapaturmatutkinnan teko. Sisäinen verkkoaineisto. Luettu 23.1.2025

Rakennusliitto.fi. 2024. Työelämätietoa. Työturvallisuus ja terveys. Verkkoaineisto. Luettu. 11.12.2024. Saatavilla. <https://rakennusliitto.fi/tyoelamatietoa/tyoturvallisuus-ja-terveys/>.

Finlex. 2002. Työturvallisuuslaki. Tarkoitus. Verkkoaineisto. Luettu. 11.12.2024. Saatavilla. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2002/20020738>.

Finlex. 2006. Laki työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta 44/2006. §6. Verkkoaineisto. Luettu 23.1.2025. Saatavilla <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060044>.

Finlex. 2009. Valtioneuvoston asetus rakennustyön turvallisuudesta. Soveltamisala. 1§. Verkkoaineisto. Luettu 11.12.2024. Saatavilla. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2009/20090205>

Finlex. 2009. Valtioneuvoston asetus rakennustyön turvallisuudesta. 3§ Rakennushankkeen osapuolten yleiset velvollisuudet. Verkkoaineisto. Luettu. 12.12.2024. Saatavilla. < https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2009/20090205> .

Finlex. 2009. Valtioneuvoston asetus rakennustyön turvallisuudesta. 12§ Rakennusalan työnjohto. Verkkoaineisto. Luettu 11.12.2024. Saatavilla. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2009/20090205>

Asiantuntijan haastattelu 1

Haastattelulomake

Päiväys: 1.11.2024

Aihe: Työnjohtajan työturvallisuustehtävät, SRV

Haastattelija: Sakari Sampo, työnjohtoharjoittelija

Haastateltava: HSEQ-päällikkö (mukana laatimassa työnjohtajan käsikirjaa)

Työnjohtajan toimenpiteet työturvallisuuteen liittyen, ennen urakan alkua?

- perehtyminen niihin asioihin mitä on sovittu sopimusneuvotte-luissa
- varmistuminen siitä, että riskienarvio dokumentaatio on riittävä
- Varmistuminen siitä, että urakkakokonaisuuteen ei ole sovittu urakkaohjelman vastaisia menettelyjä. Esim. urakkaohjelmassa siivouksen taso imuripuhtaus, useat sopimukset mainitsevat silti lastapuhtauden.
- Työnjohtajan tuotava panoksensa esille urakoitsijan valinnassa niin kuin se on mahdollista – työnjohtajat tuottavat dataa urakoitsi-jasta hankintaosastolle urakoitsijan arviointien kautta
- Varmistuminen yhdessä perehdytystoimen kanssa siitä, että ura-koitsijan ja tämän aliurakoitsijan dokumentit ja asiakirjat on toimi-tettu perehdytystoimelle riittävän ajoissa.
- urakkakokonaisuuden sujuvan aloituksen varmistaminen

Työnjohtajan toimenpiteet aloituspalaverissa työturvallisuuteen liit-tyen? (sovittujen asioiden realistisuus?)

- Urakoitsijan työnriskienarviointi (TRA) on oltava nähtävillä aloituspalaverissa, TRA käydään läpi ja validoidaan aloituspalaverin aikana.

- Edelleen varmistuminen siitä, ettei sovitut asiat alita urakkaohjelman vaatimuksia

Työnjohtajan toimenpiteet työturvallisuuteen liittyen töiden alkaessa?

- Töiden yhteensovittaminen myös työturvallisuuden ulkopuolella ja siihen välillisesti liittyvien ominaisuuksien puolesta, kuten aikataulullisesti

- mestan katselmointi urakoitsijan työnjohdon kanssa, mahdollistaa kohteen erikoispiirteiden havainnoinnin

- Tulityölupien myöntäminen, jos töissä tehdään tulitöitä

- Ihmisten kohtaaminen työssä, omien työntekijöiden tunteminen ja luottamuksen synnyttäminen.

Työnjohtajan päivittäiset toimenpiteet työturvallisuuteen liittyen? (rutiininomaiset toimenpiteet, viikoittain / kuukausittain, riskitekijöiden tunnistaminen)

- Poikkeamiin puuttuminen, SRV:n arvopohja → puuttuminen on välittämistä, riskejä ei voi vähätellä tai jättää huomioimatta ja ne tulee kohdata niiden vakavuuden ja toistuvuuden mukaan periaatteella: kivasti, kovasti, hyvästi.

- Turvallisuusrikkeissä ja riskinotoissa tulisi arvioida tekijän asennetta omaa toimintaa ja turvallisuuskulttuuria kohtaan osana kokonaisuutta

- Sopimusaineisto ohjaa puuttumiskäytäntöjä, sanktiointi seuraavaan maksupostiin, jolloin loppuselvityksistä voidaan jättää ylimääräinen ”lehmänkauppa” ks. tinkiminen pois

- SRV Turva on päivittäisjohtamisen työkalu turvallisuustyössä

- Luottamuksen ylläpitäminen urakoitsijan kanssa, työmaata ei voi johtaa Whatsappin välityksellä, myös esimerkiksi palkitseminen hyvästä asenteesta työturvallisuutta kohtaan

- Urakoitsijan arviointi arviointityökalulla

- TR/MVR -mittaukselle osallistuminen

- Vastuualueella sattuneiden tapaturmien ja läheltä piti -tapauksien tutkintoihin osallistuminen

Työnjohtajan toimenpiteet poikkeamien esiintyessä? → aikataulu, materiaali, laatu, työjärjestys

- pysähtyminen, pohtiminen, toimiminen

Työnjohtajan merkitys TR-kierroksella? → TR mittauksen tekemisen ymmärtäminen, miksi tehdään? Havainnoinnin merkitys

- kukaan ei voi ulkoistaa itseään turvallisuustyöstä

- Jokaisen tulisi ymmärtää vastuu turvallisuudesta, syksyllä 2024 tapaus, jossa yksittäinen työnjohtaja tuomittu vakavan työtapaturman käsittelyssä

- Esimerkit turvallisuuteen tulee ylhäältäpäin

Yksittäisen työnjohtajan vastuu työturvallisuudessa? → juridiset kysymykset, eettinen vastuu

- oman moraalisen vastuun tunnistaminen → kaikki ehjänä kotiin päivän päätteeksi

- Jokaisen tulisi ymmärtää vastuu turvallisuudesta, syksyllä 2024 tapaus jossa yksittäinen työnjohtaja tuomittu vakavan työtapaturman käsittelyssä

- Esimerkit turvallisuuteen tulee ylhäältäpäin

Koulutuksen riittävyys työturvallisuuden näkökannalta? → Koulu, koulutukset, työssä opittu / kollegat, yrityksen turvatiimi → turvatyökalujen käytettävyys ja löydettävyys

- akateemisen maailman tarjonta lakitekstipainotteista

- TTK – korttikoulutus räätälöity SRV:lle

- Sitestep-koulutukset

- Turva-vartit

- Edellytykset ovat hyvät ja materiaalia on tarjolla, kuitenkaan järjestelmä ei ole valmis ja kehitettävää riittää

Työnjohtajien sokeat paikat?

- töiden yhteensovitus nousee esille, sen ymmärtäminen, mihin omat vastuualueen tapahtumat vaikuttavat

Asiantuntijan haastattelu 2

Haastattelulomake

Päiväys: 21.11.2024

Aihe: Työnjohtajan työturvallisuustehtävät, SRV

Haastattelija: Sakari Sampo, työnjohtoharjoittelija

Haastateltava: Työmaan vastaava mestari

Työnjohtajan toimenpiteet työturvallisuuteen liittyen, ennen urakan alkua?

- Erityisesti työnjohtajat, joilla kokemusta entuudestaan osaavat tuoda turvallisuusnäkökulmaa jo ennen sopimuksia esille, toiminta pysyy reiluna myös urakoitsijan suuntaan, kun lähtötiedot ovat selvillä mahdollisimman aikaisessa vaiheessa
- Tehtäväsuunnittelu, listaus, mitä kaikkea työhön liittyy etenkin turvallisuusnäkökulmasta: pätevyydet, logistiikkajärjestelyt yms.

Työnjohtajan toimenpiteet aloituspalaverissa työturvallisuuteen liittyen? (sovittujen asioiden realistisuus?)

- logistiikkajärjestelyjen ja erityispiirteiden esiintuominen, logistisen liikkumisen tuominen TRA:han, urakoitsijalla usein käsitys työmaiden samankaltaisuuksista
- Logistiset ratkaisut vaihtelevat työmaittain
- nostokäytännöt sovittava huolella erityisesti kaupunkialueilla

Työnjohtajan toimenpiteet työturvallisuuteen liittyen töiden alkaessa?

- Dokumentaation lähettäminen, työriskien arvion ymmärtäminen erityisesti vieraskielisillä työntekijöillä
- Työmaat, joilla käytössä urakoitsijan hyväksyttämis- prosessi (määrätyllä taholla esim. tilaaja tms.) urakoitsijan täytyy tulla hyväksytyksi. Ei vain kävellä työmaalle sisään.

Työnjohtajan päivittäiset toimenpiteet työturvallisuuteen liittyen? (rutiininomaiset toimenpiteet, viikoittain / kuukausittain, riskitekijöiden tunnistaminen)

- Viime hetken riskien arvion jalkauttaminen työmaalle urakoitsijan käyttöön
- Turvan havainnointi ja sen käyttö johtamisen työkaluna

Työnjohtajan toimenpiteet poikkeamien esiintyessä? → aikataulu, materiaali, laatu, työjärjestys

- Poikkeamien esiintyessä tulee aina informoida riittäviä tahoja
- mikäli poikkeamiin ei reagoida tulee reaktion voimistua
- tulee myös muistaa, että ihmiset tekevät työtä ja virheitä voi sattua kaikille

Työnjohtajan merkitys TR-kierroksella? → TR mittauksen tekemisen ymmärtäminen, miksi tehdään? Havainnoinnin merkitys

- Mittaajaa olisi syytä vaihdella ajoittain, vähintään siten, että sama mittaaja ei mittaa samaa osakohdetta viikosta toiseen → silmät tottuu virheisiin ja virheiden havainnointi heikentyy
- Työnjohtajat myös hoitavat, että tarvittavat TR-kuittaukset tulee hoidettua

Yksittäisen työnjohtajan vastuu työturvallisuudessa? → juridiset kysymykset, eettinen vastuu

- Lähtökohta tulee olla, että kaikki pääsevät työpäivän päätteeksi ehjänä kotiin
- työpaikka tehdään turvalliseksi, mutta mahdollisuus vahinkoon on aina olemassa. Keskustelussa nousee esille lähivuosien läheltä piti -tapaukset SRV:llä ja alalla yleisesti
- vastaavalla mestarilla päävastuu tapaturmissa – kun jotain tapahtuu asiat ottavat nopeasti kierroksia ja vastuulliselle tilanteen paine voi tuntua erittäin kuormittavalta

- Vastaavan mestarin on luotettava kentän työnjohtoon, vastaavalla mestarilla ajoittain hetkiä, kun työmaalle ei pääse ollenkaan

Koulutuksen riittävyys työturvallisuuden näkökannalta? → Koulu, koulutukset, työssä opittu / kollegat, yrityksen turvatiimi → turvatyökalujen käytettävyys ja löydettävyys

- Informaatiota on SRV:llä riittävästi saatavilla, sen löytäminen voi ajoittain olla haastavaa
- Valmiudet turvalliseen työskentelyyn on olemassa, halu on kuitenkin yksilöstä kiinni

työnjohtajien sokeat paikat?

- selvää yksittäistä tekijää on vaikea mainita, esille kuitenkin nousee dokumentaation tärkeys → mustaa valkoisella

Kehittymisen paikat, työnjohto?

- **kysymystä ei käsitelty haastattelun aikana**

Työnjohtajan käsikirjan riittävyys ja monipuolisuus, työnjohto huomioiden

- **kysymystä ei käsitelty haastattelun aikana**

Asiantuntijan haastattelu 3

Haastattelulomake

Päiväys: 06.11.2024

Aihe: Työnjohtajan työturvallisuustehtävät, SRV

Haastattelija: Sakari Sampo, työnjohtoharjoittelija

Haastateltava: Työturvallisuusmittaaja

Työnjohtajan toimenpiteet työturvallisuuteen liittyen, ennen urakan alkua?

- Urakoitsijaan ja urakkakokonaisuuteen tutustuminen
- aloituspalaveriin valmistautuminen

Työnjohtajan toimenpiteet aloituspalaverissa työturvallisuuteen liittyen? (sovittujen asioiden realistisuus?)

- aikataulun täsmentäminen
- työriskien arviointi oltava selvillä, korostetusti TRA esillä
- kohteen erityispiirteiden läpikäyminen

Työnjohtajan toimenpiteet työturvallisuuteen liittyen töiden alkaessa?

- kirjaimellisesti töitä aloittaessa lähdetään liikkeelle turvallisen työn aloitus menettelyillä (tarkastuspohja SRV Turvassa)
- Töiden yhteensovitus, kun aloitetaan urakat
- Urakoitsijalle tehtävä selväksi TR-mittauskäytännöt, poistumistiet, jätelajitteluasiat
- Kohteen erityispiirteet tehokkainta havainnollistaa mestalla

Työnjohtajan päivittäiset toimenpiteet työturvallisuuteen liittyen? (rutiininomaiset toimenpiteet, viikoittain / kuukausittain, riskitekijöiden tunnistaminen)

- työn valvonta ja työn yhteensovitus muiden kanssa
- työn viimehetken riskienarvio
- ajantasaisuus siitä, mitä ollaan tekemässä, mitä tapahtuu ympärillä
- urakoitsijan päivittäisen ja viikoittaisen työn valvonta, konetarkastukset jne.

Työnjohtajan toimenpiteet poikkeamien esiintyessä? → aikataulu, materiaali, laatu, työjärjestys

- työnjohdon pätevyys (kokemus) korostuu, on tunnistettava, kun ei pärjää omin avuin ja otettava komentoketjussa seuraavaa tahoa mukaan matalalla kynnyksellä
- Mukautumiskyky, realistiset tilannearviot
- töiden viimehetken riskien arviointi korostuu sekä huolellinen TRA:n laatiminen

Työnjohtajan merkitys TR-kierroksella? → TR mittauksen tekemisen ymmärtäminen, miksi tehdään? Havainnoinnin merkitys

- työnjohtajan aikatauluttaminen kierrokselle nähdään positiivisena asiana, mutta myös joustokyvyn merkitys tunnistetaan, esim. tapauksissa, joissa ei ole mahdollisuutta osallistua ilman, että työmaan muu toiminta vaarantuu oleellisesti
- työnjohtajan merkitys myös koulutuksellisesta näkökulmasta arvoa tuottava, sillä työnjohtaja pääsee sisään niin mittaajan mielenmaisemaan, kuin myös oppii ymmärtämään mittausperusteita ja suunnittelemaan työt tehokkaammin
- myös vuorovaikutuksellisesti työnjohtaja antaa kierrokselle, sillä havaitut virheet on helpompi osoittaa oikealle urakoitsijalle

Yksittäisen työnjohtajan vastuu työturvallisuudessa? → juridiset kysymykset, eettinen vastuu

- työnjohtajan avainasema tunnistetaan
- nykypäiväinen asenne alalla mielletään halukkaaksi noudattamaan turvallisia työtapoja ja asenteet, joissa työturvallisuus nähdään välttämättömänä pahana, työn kulmakiveyksen sijaan nähdään ajassa taakse jääneinä.

- moraalinen vastuu nähdään merkittävänä. Tapaturmien ja vaaratilanteiden tunnistetaan kuormittavan osallisia merkittävästi myös henkisellä tasolla

Koulutuksen riittävyys työturvallisuuden näkökannalta? → Koulu, koulutukset, työssä opittu / kollegat, yrityksen turvatiimi → turvatyökalujen käytettävyys ja löydettävyys

- kun ajatellaan koko urakehitystä vastaaja mieltää, että eniten oppia asioista tulee kokemuksen kautta uran aikana. Opistopohjainen koulutus antaa hyvän pohjan uralle.
- SRV mielletään edelläkävijänä turvallisessa rakentamisessa
- Haastateltava mieltää ammattikorkeakoulujen työturvallisuuskurssien lakipainotteisen sisällön hyödyllisenä. Lakitekstin tunteminen helpottaa tiedonhakua.
- Koulujen tarjoamaan työturvallisuuskursseihin peräänkuulutetaan lakitekstin lisäksi enemmän konkretiaa

työnjohtajien sokeat paikat?

- valvontaa ja ohjausta ei voi olla liikaa

Kehittymisen paikat, työnjohto?

- vaikka SRV tunnistetaan turvallisuuden edelläkävijäksi, on työmaiden välillä edelleen liikaa hajontaa. Turvallisuuden tulisi olla jokaisen yhteinen asia ja jalkautettuna työmaalle. Turvallisuus ei ole toimenpide, jotta urakka voidaan tehdä, vaan osa urakkaa.
- havainnointia voi ohjata arvoa tuottavaksi, lähtökohta on, että täytetään tavoite, kun tämä sujuu, niin ohjataan tehokkaampiin havaintoihin.

Työnjohtajan käsikirjan riittävyys ja monipuolisuus, työnjohto huomioiden

- **-**

Asiantuntijan haastattelu 4

Haastattelulomake

Päiväys: 21.11.2024

Aihe: Työnjohtajan työturvallisuustehtävät, SRV

Haastattelija: Sakari Sampo, työnjohtoharjoittelija

Haastateltava: Työturvallisuuden kalibrointimittaaja

Työnjohtajan toimenpiteet työturvallisuuteen liittyen, ennen urakan alkua?

- Työsuunnitelmien ja käytössä olevan kaluston tunteminen, jotta urakan erityispiirteitä mahdollista käydä urakoitsijan läpi tämän saapuessa työmaalle
- Sopimussisällön tunteminen ennen työn aloitusta

Työnjohtajan toimenpiteet aloituspalaverissa työturvallisuuteen liittyen? (sovittujen asioiden realistisuus?)

- Edelleen urakkasopimuksen ja urakkaohjelman tunteminen, jotta ei sovittaisi sopimusaineiston alapuolisesti mitään, esimerkiksi lastapuhtaustasoa, kun vaaditaan imuripuhtautta
- Työmaan ei tulisi tehdä myönnytyksiä tai sopia sopimusaineiston alapuolisia käytäntöjä, sillä urakka muuttuu vaikeammaksi valvoa suullisten erityissopimusten myötä

Työnjohtajan toimenpiteet työturvallisuuteen liittyen töiden alkaessa?

- Mestoihin tutustuminen
- varmistuminen siitä, että aloitusedellytykset työlle on olemassa
- aikataulujen tarkistaminen ennen töiden alkua

Työnjohtajan päivittäiset toimenpiteet työturvallisuuteen liittyen? (rutiininomaiset toimenpiteet, viikoittain / kuukausittain, riskitekijöiden tunnistaminen)

- töitä tulee alkuun valvoa jämäkästi, jotta varmistutaan siitä, että työt sujuvat sovitulla tavalla
- Vaikka töitä valvotaan tarkasti, tulee olla myös reilu urakoitsijaa kohtaan
- työn yhteensovitus, että eri toimijoiden kesken ei synny ”kahnauksia” ja epäselvyyttä mitä kukin tekee ja milloin
- Turvan käyttö päivittäisenä työkaluna, jolla helppo osoittaa, että asioista huomautettu

Työnjohtajan toimenpiteet poikkeamien esiintyessä? → aikataulu, materiaali, laatu, työjärjestys

- välitön puuttuminen poikkeamiin
- puuttumiskäytäntönä voi käyttää esimerkiksi turvavarttia, jonka voi kirjata turvaan

Työnjohtajan merkitys TR-kierroksella? → TR mittauksen tekemisen ymmärtäminen, miksi tehdään? Havainnoinnin merkitys

- Työnjohtajan merkitys tunnistetaan isoksi, valitettavasti työnjohto ei aina osallistu mittauksille
- minimitaso olisi tuntea omien työvaiheiden mestojen kunnossapidon taso
- työnjohto osallistuu yleisesti vaihtelevasti kierroksille mukaan

Yksittäisen työnjohtajan vastuu työturvallisuudessa? → juridiset kysymykset, eettinen vastuu

- Työmaan turvallisuusorganisaatio ei ole juridisessa vastuussa, vastuussa on vastaava työnjohtaja ja työnjohto
- Kyky osoittaa puuttuminen ja jatkuva valvonta parantaa omaa oikeusturvaa

- rahallinen arvo tapaturmissa koetaan toissijaisena, henkilövahingot painavat mieltä

Koulutuksen riittävyys työturvallisuuden näkökannalta? → Koulu, koulutukset, työssä opittu / kollegat, yrityksen turvatiimi → turvatyökalujen käytettävyys ja löydettävyys

- AMK koulutukset koetaan pintapuolisina
- ajatuksena työnjohtajille suunnattu työturvallisuuskoulutus kuulostaa houkuttelevalta

työnjohtajien sokeat paikat?

- rutinoituminen ja yhteishengen kohoaminen urakoitsijan kanssa aiheuttaa ajoittain sokeutta havainnoida puutteita
- Dokumenttien toimitus perehdytykseen

Kehittymisen paikat, työnjohto?

- Työnjohtajien keskinäiset turvallisuuspalaverit olisi syytä ottaa kokeiluun, asiat on mahdollista keskustella kasvokkain läpi, saadaan lisäsilmäpareja omiin työvaiheisiin ja keskustelu turvallisuudesta ei ole vain havainnointia Turvan kautta

Työnjohtajan käsikirjan riittävyys ja monipuolisuus, työnjohto huomioiden

- Käsikirja vaatii kehittämistä, eritoten Turvan käytön huomiointi

Asiantuntijan haastattelu 5

Haastattelulomake

Päiväys: 22.11.2024

Aihe: Työnjohtajan työturvallisuustehtävät, SRV

Haastattelija: Sakari Sampo, työnjohtoharjoittelija

Haastateltava: Työsuojelupäällikkö SRV Horisontti

Työnjohtajan toimenpiteet työturvallisuuteen liittyen, ennen urakan alkua?

- Oman työmaan ja sen erityispiirteiden tunnistaminen
- myös urakkaan liittyvät erityispiirteet ja riskit on tunnettava
- oman organisaation tuen tunnistaminen, jotta on mahdollista vaatia sovittuja asioita urakoitsijalta, eikä synny pelkoa tunteesta, ”että tekee jotain väärin”
- riskien tunnistaminen etukäteen, jonka mahdollistaa vuorovaikutus kollegojen kanssa

Työnjohtajan toimenpiteet aloituspalaverissa työturvallisuuteen liittyen? (sovittujen asioiden realistisuus?)

- ensi kohtaaminen työnjohdon ja urakoitsijan välillä
- urakoitsijan sitouttaminen toimimaan sovittujen ohjeiden mukaisesti
- työnjohto pitää realismin keskustelussa ja ei lupaa toteuttamiskelvottomia asioita paineen alla.
- Luottamuksen kulmakivien rakentaminen tunnistamalla riskejä etukäteen ja tuomalla hankalatkin asiat esille jo aloituspalaveri vaiheessa

Työnjohtajan toimenpiteet työturvallisuuteen liittyen töiden alkaessa?

- Työmaakierrokset urakoitsijan kanssa – kattava läpikäynti työmaan erityispiirteistä ja mistä löytyy työmaalta mitkäkin työmaatoiminnot (vedet, sähköt, sosiaalitilat jne.)
- Riittävä informaation määrä täytyy saattaa urakoitsijalle ennen työmaalle saapumista

Työnjohtajan päivittäiset toimenpiteet työturvallisuuteen liittyen? (rutiininomaiset toimenpiteet, viikoittain / kuukausittain, riskitekijöiden tunnistaminen)

- Tunteminen mitä kukakin tekee työmaalla
- Viime hetken riskien arviot ovat myös oikeusturvan kannalta isossa roolissa työmaalla, se, että töihin liittyvät erityispiirteet on aidosti käyty läpi päivittäin
- Turvan käyttö ja urakoitsijan kannustaminen Turvan käyttöön ja havainnointi kulttuurin / tietoisuuden levittäminen

Työnjohtajan toimenpiteet poikkeamien esiintyessä? → aikataulu, materiaali, laatu, työjärjestys

- töiden keskeyttäminen siihen asti, kunnes poikkeama on aidosti korjattu
- ilmapiirin saavuttaminen, jossa jokainen, joka havaitsee poikkeaman uskaltaa tehdä päätöksen töiden keskeyttämisestä, kun tilanne sitä edellyttää
- Luotto esimiehiin ja tukiverkostoon, että saa tuen puuttua

Työnjohtajan merkitys TR-kierroksella? → TR mittauksen tekemisen ymmärtäminen, miksi tehdään? Havainnoinnin merkitys

- TR-kierroksella mukana olo koetaan tärkeänä
- Työmaa tulee kierrettyä kokonaisvaltaisemmin ja kokonaiskuva työmaasta on helpompi muodostaa
- Organisaation jäsenten osallistuminen tasapuolisesti yhteisen asian puolesta tuo organisaation jäseniä lähemmäs toisiaan
- Tulisi ymmärtää mitata työmaa kunnossapidon tasoa, ei mittaustulosta

Yksittäisen työnjohtajan vastuu työturvallisuudessa? → juridiset kysymykset, eettinen vastuu

- Välinpitämättömällä asenteella saattaa pahimmassa tapauksessa heikentää omaa oikeusturvaansa
- Henkilövahingot jäävät kalvamaan pidemmäksi aikaa mieltä
- Huoli sattuneesta tapaturmasta pysyy mukana pitkän aikaa

Koulutuksen riittävyys työturvallisuuden näkökannalta? → Koulu, koulutukset, työssä opittu / kollegat, yrityksen turvatiimi → turvatyökalujen käytettävyys ja löydettävyys

- AMK koulutustarjonta ei ole riittävän laajaa ja keskittyy liiaksi lainsäädäntöön
- käytännön esimerkit puuttuvat
- SRV räätälöity TTK-koulutus tunnistetaan työelämää palvelevaksi ja kattavaksi

työnjohtajien sokeat paikat?

- omien työvaiheiden riskeihin ei välttämättä puututa niin herkästi, kuin jonkun toisen johtaman työvaiheen tai urakan havaintoihin, halutaan olla hyvissä väleissä oman urakoitsijan kanssa

Kehittymisen paikat, työnjohto?

- oman asenteen ja rohkeuden kehittäminen

Työnjohtajan käsikirjan riittävyys ja monipuolisuus, työnjohto huomioiden

- muut osiot, paitsi turvallisuustyö tunnistetaan hyödylliseksi (turvallisuustyö osio koetaan suppeana.)